

Opis systemu kontroli wewnętrznej w Krakowskim Banku Spółdzielczym.

Stosownie do wymogów zawartych w rekomendacji szczegółowej 1.11. Rekomendacji H Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach „Krakowski Bank Spółdzielczy, zwany dalej „Bankiem”, zamieszcza poniżej opis funkcjonującego w Banku systemu kontroli wewnętrznej.

Cele systemu kontroli wewnętrznej w Banku

1. System kontroli wewnętrznej jest istotnym narzędziem kontrolowania działalności bankowej, wspomagającym zarządzanie Bankiem, narzędziem usprawniania realizacji wytyczanych celów oraz zapewnienia bezpieczeństwa i stabilności funkcjonowania Banku.
2. Celem systemu kontroli wewnętrznej jest wspomaganie procesów decyzyjnych w sposób przyczyniający się do zapewniania celów ogólnych wraz z przypisanymi do nich celami szczegółowymi systemu kontroli wewnętrznej zgodnie z przepisami ustawy Prawo bankowe art. 9c ust. 1:
 - 1) **skuteczności i efektywności działania Banku,**
 - 2) **wiarygodności sprawozdawczości finansowej,**
 - 3) **przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,**
 - 4) **zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.**

Cele szczegółowe system kontroli wewnętrznej Bank wyodrębnia z uwzględnieniem:

- 1) zakresu i stopnia złożoności prowadzonej działalności,
- 2) zakresu stosowania przepisów prawa, standardów rynkowych i obowiązujących regulacji wewnętrznych,
- 3) stopnia realizacji planów operacyjnych i biznesowych,
- 4) kompletności i prawidłowości procedur księgowych,
- 5) funkcjonalności i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego,
- 6) struktury organizacyjnej,
- 7) zakresu czynności objętych outsourcingiem,
- 8) zasobów, którymi dysponuje bank, oraz ich wpływu na efektywność systemu kontroli wewnętrznej.

Rola Zarządu Banku, Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu w zakresie sprawowania nadzoru nad systemem kontroli wewnętrznej w Banku.

Zarząd Banku

1. **Zarząd Banku** odpowiada za prawidłowe zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie działania we wszystkich jednostkach organizacyjnych, komórkach organizacyjnych i stanowiskach organizacyjnych Banku funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, dostosowanego do wielkości i profilu ryzyka wiążącego się z działalnością Banku, który obejmuje funkcję kontroli, komórkę do spraw zgodności i komórkę audytu wewnętrznego.
2. **Zarząd Banku** podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników banku w ramach funkcji kontroli oraz z komórką do spraw zgodności i komórką audytu wewnętrznego a także zapewnienie dostępu pracownikom tych komórek do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.

Rada Nadzorcza

1. **Rada Nadzorcza** sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnianiem funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej oraz dokonuje corocznej oceny jego adekwatności i skuteczności – w tym corocznej oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, komórki do spraw zgodności oraz audytu wewnętrznego w oparciu o informacje uzyskane od komórki do spraw zgodności, komórki audytu wewnętrznego, Zarządu Banku oraz Komitetu Audytu.
2. W wykonywaniu obowiązków nadzorczych w odniesieniu do systemu kontroli wewnętrznej **Rada Nadzorcza** jest wspomagana przez **Komitet Audytu**, który monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem realizację procesu sprawozdawczości finansowej, w tym współpracy z biegłym rewidentem oraz audytu wewnętrznego.
3. **Rada Nadzorcza** w ramach zapewniania przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych:
 - 1) nadzoruje wykonywanie obowiązków przez Zarząd dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności;
 - 2) zatwierdza Politykę zgodności Banku;
 - 3) co najmniej raz w roku ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank.

Organizacja systemu kontroli wewnętrznej (trzy linie obrony)

System kontroli wewnętrznej w Banku zorganizowany jest na trzech niezależnych poziomach, stanowiących kolejno trzy linie obrony.

1. **Na pierwszy poziom** składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku (pierwsza linia obrony), w szczególności działalność podstawowych komórek organizacyjnych realizujących sprzedaż produktów i usług oraz obsługę Klientów, a także komórki organizacyjne realizujące zadania generujące ryzyko określone w regulacjach wewnętrznych Banku.
2. **Na drugi poziom** (druga linia obrony) składa się działalność:
 - a) komórek organizacyjnych zarządzających ryzykiem,
 - b) komórki ds. zgodności,
 - c) komórki odpowiedzialnej za zarządzanie bezpieczeństwem, w tym bezpieczeństwem informacji oraz bezpieczeństwem środowiska teleinformatycznego,
 - d) komórki odpowiedzialnej za ochronę danych osobowych,
 - e) komórki odpowiedzialnej za przeciwdziałanie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu,
 - f) komórki odpowiedzialnej za ciągłość działania,
 - g) Główny Księgowy,
 - h) komórka prawnej.
3. **Na trzeci poziom** składa się działalność audytu wewnętrznego (trzecia linia obrony).

Wykaz komórek organizacyjnych odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem w ramach drugiej linii obrony.

Biuro Ryzyka	Zarządzanie ryzykiem ESG w obszarze ryzyka kredytowego, rynkowego, płynności, szacowania kapitału wewnętrznego, reputacji.
Zespół Ryzyka Kredytowego i Kapitałowego	Zarządzanie ryzykiem kredytowym, koncentracji kredytowej, rezydualnym, niewypłacalności, nadmiernej dźwigni finansowej, bancassurance, geopolitycznym, ocena adekwatności kapitałowej Banku i wyznaczenia wewnętrznego wymogu kapitałowego (ICAAP).
Zespół Ryzyka Finansowego	Zarządzanie ryzykiem płynności i finansowania, biznesowym, strategicznym, reputacji, rynkowym i walutowym, stopy procentowej, zmian warunków makroekonomicznych.
Zespół Ryzyka Operacyjnego	Zarządzanie ryzykiem operacyjnym i prowadzenia działalności (podstępowania) Conduct Risk, zarządzania ryzykiem ESG w obszarze ryzyka operacyjnego.
Zespół ds. ryzyka modeli	Zarządzanie ryzykiem modeli.

Organizacja zadań w ramach systemu kontroli wewnętrznej

Funkcjonujący w Krakowskim Banku Spółdzielczym system kontroli wewnętrznej obejmuje:

- 1) **funkcję kontroli** mającą za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w Banku, która obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub komórki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji,
- 2) **komórkę do spraw zgodności** mającą za zadanie identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie,
- 3) **komórkę audytu wewnętrznego** mającą za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, z wyłączeniem komórki audytu wewnętrznego.

Podstawowe zasady działania funkcji kontroli

1. Funkcja kontroli to element systemu kontroli wewnętrznej, na który składają się:

- 1) wszystkie mechanizmy kontrolne w procesach funkcjonujących w Banku,
- 2) niezależne monitorowanie przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych,
- 3) raportowanie w ramach funkcji kontroli.

Mechanizmy kontrolne - mechanizmy kontroli wewnętrznej dostosowane do specyfiki działalności Banku i stosowane na wszystkich trzech liniach obrony. Spełniają one trzy role:

- a) prewencyjną poprzez zapobieganie nieprawidłowości,
- b) detekcyjną poprzez wykrywanie nieprawidłowości,
- c) korekcyjną przez korektę nieprawidłowości.

Przestrzeganie mechanizmów kontrolnych funkcjonujących we wszystkich procesach w Banku podlega niezależnemu monitorowaniu, które obejmuje weryfikację bieżącą i testowanie dopasowane do kategorii, częstotliwości, grupy i typu danego mechanizmu kontrolnego.

Bank zapewnia dokumentację funkcji kontroli w szczególności poprzez:

- 1) rejestrowanie każdej operacji, transakcji, produktu i usługi oraz opis systemu, procesu, struktury organizacyjnej,
- 2) opis w formie matrycy funkcji kontroli – powiązania celów ogólnych, celów szczegółowych systemu kontroli wewnętrznej, z procesami w działalności Banku, które przez Bank zostały uznane za istotne oraz kluczowymi mechanizmami kontrolnymi i niezależnym monitorowaniem przestrzegania tych mechanizmów kontrolnych.

Szczegółowe zasady dokonywania czynności w ramach funkcji kontroli zawarte są w „Regulaminie systemu kontroli wewnętrznej w Krakowskim Banku Spółdzielczym”, a także w formalnie przyjętych przez Zarząd Banku regulacjach wewnętrznych dotyczących np. realizacji operacji, transakcji itp.

Umieszczenie, zakres zadań, niezależność Biura Zgodności i Audytu Wewnętrznego

Biuro Zgodności

1. W Banku w ramach II linii obrony systemu kontroli wewnętrznej funkcjonuje niezależna jednostka odpowiedzialną za zapewnianie zgodności tj. Biuro Zgodności, która nadzorowana jest bezpośrednio przez Prezesa Zarządu.
2. Biuro Zgodności realizuje kluczowe zadania w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności. W realizacji swoich zadań wspierane jest przez inne Komórki i Jednostki organizacyjne Banku, w szczególności komórki drugiej linii obrony.

Badanie zgodności działania Banku z przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi obejmuje:

- 1) **w ramach funkcji kontroli** – niezależne monitorowanie Mechanizmów kontrolnych zapewniających zgodność działania Banku z przepisami prawa, regulacjami

ostrożnościowymi, aktami normatywnymi Banku i standardami rynkowymi oraz raportowanie w tym zakresie,

2) w ramach zarządzania ryzykiem braku zgodności – badanie zgodności nowych aktów normatywnych i produktów Banku z przepisami prawa, regulacjami ostrożnościowymi i przyjętymi przez Bank standardami rynkowymi oraz okresowe badanie zgodności aktów normatywnych Banku ze zmieniającym się prawem zewnętrznym i przyjętymi przez Bank standardami rynkowymi.

3. Proces zarządzania ryzykiem braku zgodności jest rozumiany jako zapobieganie skutkom nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji ostrożnościowych, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania i obejmuje:

- a) identyfikację ryzyka,
- b) ocenę profilu ryzyka,
- c) monitorowanie ryzyka,
- d) kontrolę ryzyka,
- e) raportowanie o ryzyku.

4. W ramach funkcji kontroli, Biuro Zgodności monitoruje mechanizmy kontrolne służące zapewnieniu zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami ostrożnościowymi, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi, utrzymuje i monitoruje matrycę funkcji kontroli dla Banku poprzez określenie szablonu matrycy i wytycznych jej wypełniania, wsparcie metodyczne właścicieli procesów oraz okresową weryfikację jakości i kompletności informacji zawartych w matrycy.

5. Biuro Zgodności prowadzi również rejestr nieprawidłowości wykrytych w ramach systemu kontroli wewnętrznej oraz okresowo raportuje wyniki testowania pionowego kluczowych mechanizmów kontrolnych i sposób zapewnienia działania funkcji kontroli w Banku.

6. Szczegółowe obowiązki i zasady działania komórki do spraw zgodności określa odpowiednia Polityka zgodności, a także odpowiedni regulamin funkcjonowania komórki do spraw zgodności.

Komórka audytu wewnętrznego

1. Audyt wewnętrzny sprawuje komórka organizacyjna w Centrali Banku, zwana komórką audytu wewnętrznego stanowiąca III linię obrony w systemie kontroli wewnętrznej Banku:

- a) Komórka audytu wewnętrznego podlega bezpośrednio Prezesowi Zarządu,
- b) Komórka audytu wewnętrznego funkcjonalnie jest podporządkowana Komitetowi Audytu, któremu Rada Nadzorcza zleciła monitorowanie działalności audytu wewnętrznego.

2. Komórka audytu wewnętrznego świadczy w sposób niezależny i obiektywny usługi zapewniające i doradcze na rzecz Zarządu i Rady Nadzorczej, wspierając organizację w osiągnięciu wytyczonych celów.

3. Audytorzy działają zgodnie z przepisami prawa, standardami audytu wewnętrznego oraz Kodeksem Etyki Instytutu Audytorów Wewnętrznych.

4. Podstawowym zadaniem Komórki audytu wewnętrznego są czynności o charakterze zapewniającym, których celem jest dokonywanie oceny adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, poprzez prowadzone badania audytowe. Przedmiotem audytu wewnętrznego mogą być wszystkie obszary działalności, czynności operacyjne i procesy w Banku.
5. Szczegółowe obowiązki i zasady działania komórki audytu wewnętrznego określa Regulamin audytu wewnętrznego w Krakowskim Banku Spółdzielczym (Karta audytu).

Zapewnienie niezależności i zasobów komórce ds. zgodności oraz audytu wewnętrznego

1. W Banku wprowadzone są stosowne rozwiązania organizacyjne, funkcjonalne i finansowe, zapewniające niezależność komórce ds. zgodności oraz audytu wewnętrznego.
2. Niezależność komórki ds. zgodności i komórki audytu wewnętrznego wynika ze Statutu Banku i wiąże się w szczególności z umiejscowieniem tych komórek w Pionie Prezesa, raportowaniem do Zarządu, Komitetu Audytu, Rady Nadzorczej, uczestnictwem Dyrektorów tych komórek w posiedzeniach Zarządu oraz Rady Nadzorczej, jak również możliwością ich bezpośredniego kontaktu z Członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Banku. Ponadto w Banku funkcjonuje szczegółowy tryb kontroli wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w komórce do spraw zgodności i audytu wewnętrznego, zapewniający niezależność i obiektywizm wypełniania przez nich zadań oraz umożliwiający zatrudnianie osób o odpowiednich kwalifikacjach, doświadczeniu i umiejętnościach. Funkcjonują również mechanizmy chroniące pracowników tych komórek przed nieuzasadnionym wypowiedzeniem umowy o pracę.

Zasady corocznej oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej dokonywanej przez Radę Nadzorczą Banku

1. Rada Nadzorcza dokonuje corocznie niezależnej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym adekwatności i skuteczności funkcji kontroli, komórki do spraw zgodności oraz komórki audytu wewnętrznego na podstawie:
 - 1) opinii Komitetu Audytu;
 - 2) informacji Zarządu, w tym ze szczególnym uwzględnieniem:
 - adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w zapewnianiu osiągnięcia celów systemu kontroli wewnętrznej,
 - skali i charakteru nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz najważniejszych działań zmierzających do usunięcia tych nieprawidłowości, w tym podjętych środków naprawczych i dyscyplinujących,
 - zapewniania niezależności komórce do spraw zgodności i komórce audytu wewnętrznego,
 - zapewniania odpowiednich zasobów kadrowych niezbędnych do skutecznego wykonywania zadań oraz koniecznych środków finansowych do systematycznego podnoszenia kwalifikacji, zdobywania doświadczenia i umiejętności przez pracowników komórki do spraw zgodności oraz audytorów wewnętrznych;
 - 3) okresowych raportów komórki do spraw zgodności;
 - 4) okresowych raportów komórki audytu wewnętrznego;
 - 5) sprawozdawczości dotyczącej działania funkcji kontroli;
 - 6) ustaleń dokonanych przez biegłego rewidenta;
 - 7) ustaleń wynikających z czynności nadzorczych wykonywanych przez uprawnione do tego instytucje (np. KNF, UOKIK);

8) istotnych z punktu widzenia adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, ocen i opinii dokonywanych przez podmioty zewnętrzne, jeżeli były wydawane.

2. Na potrzeby oceny, Zarząd Banku przekazuje Komitetowi Audytu Rady Nadzorczej i Radzie Nadzorczej informacje w zakresie:
 - 1) adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w zapewnianiu osiągnięcia celów systemu kontroli wewnętrznej,
 - 2) skali i charakteru nieprawidłowości znaczących i krytycznych oraz najważniejszych działaniach zmierzających do usunięcia tych nieprawidłowości, w tym o podjętych środkach naprawczych i dyscyplinujących,
 - 3) oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli,
 - 4) oceny adekwatności i skuteczności komórki audytu wewnętrznego,
 - 5) oceny efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank oraz oceny adekwatności i skuteczności działania komórki ds. zgodności.
3. Adekwatność i skuteczność komórki audytu wewnętrznego dokonywana jest na podstawie kryteriów określonych w Regulaminie audytu wewnętrznego.
4. Adekwatność i skuteczność komórki ds. zgodności dokonywana jest na podstawie kryteriów określonych w polityce zgodności.